

цію у окремих формах фінансової звітності (форма № 2 – розділи IV «Податкові різниці» і V «Узгодження фінансового результату і податкового прибутку (збитку)» [4] та примітки за формою № 5 і їх описовим виглядом) за такими видами податкових різниць щодо: доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); інших операційних доходів; інших доходів; собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг); інших операційних витрат; інших витрат; надзвичайних доходів; надзвичайних витрат. У примітках до фінансової звітності за ПБО «Податкові різниці» вимагається певне розкриття інформації щодо тимчасових податкових різниць, але у якому вигляді – поки невідомо. З огляду на це в найближчому майбутньому може бути доповнений формат форми № 5 або будуть розроблені методичні вказівки щодо описового подання зазначеної інформації

Висновки. Звітність сільськогосподарського підприємства є підсумковим результатом бухгалтерської роботи за певний період. Її достовірність, значною мірою, залежить від організації бухгалтерського обліку на підприємстві, його облікової політики. За даними бухгалтерської звітності складають податкову звітність керуючись нормами нового Податкового кодексу України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Положення бухгалтерського обліку «Податкові різниці»: затв. МФУ 25.01.2011. - № 27 - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996 – XIV - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>

УДК 63.002.6:657.6

АУДИТ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Мармуль Л.О. – д.е.н., професор, НУБіП
Марандюк К.А. – магістрант, Миколаївський НАУ

Постановка проблеми. Аудит основних засобів є невід’ємною частиною загального аудиту діяльності суб’єкта господарювання, оскільки основні засоби, як правило, займають більшу частку в майні підприємства, ніж інші необоротні активи. Тому аудитор, при проведенні їх аудиторської перевірки, витрачає багато часу на отримання інформації про основні засоби.

В цьому аспекті постають питання актуальності проведення аудиту основних засобів і підвищення ефективності його здійснення. Адже за ринкових умов господарювання посилюються вимоги до діяльності аудиторів і аудиторських

фірм, що зумовлює необхідність наукової розробки методології в умовах автоматизованої обробки облікової інформації з питань обліку основних засобів.

Стан вивчення проблеми. У розробку теоретичних і методичних проблем обліку і контролю основних засобів виробництва здійснили внесок такі українські вчені-економісти, як Г.В. Власюк, Н.А. Іванова, Л.П. Кулаковська, Г.В. Сиротюк. Проблеми управлінського обліку і аналізу виробничих витрат розглядали у своїх працях Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, В.С. Лень, Л.В. Нападовська.

Дослідженню основних засобів та їх аудиту значну увагу в своїх працях приділяли такі науковці, як Г. Давидов, Н. Дорош, Б. Кругляк, Ю. Піча, В. Савченко, Б. Усач та багато інших.

Варто зазначити, що питання організації аудиторської перевірки основних засобів вже достатньо досліджені. Комп'ютеризація ж аудиту основних засобів потребує більш детального розгляду вченими-науковцями та впровадження у фінансово-господарську діяльність сільськогосподарських підприємств.

Завдання і методика досліджень. Метою дослідження є аналіз методологічних основ проведення аудиту основних засобів, правових засад його здійснення, а також характеристика типових помилок, що можуть бути виявлені при аудиторській перевірці.

Методика дослідження базується на використанні монографічного, аналітичного та графічного методів.

Результати досліджень. До основних засобів належать матеріальні активи, якими сільськогосподарське підприємство володіє з метою використання їх в процесі виробництва або постачання товарів, послуг, надання в оренду іншим особам, або для здійснення адміністративних функцій, строк корисного використання яких більше одного року [8]. У процесі експлуатації вони переносять свою вартість на собівартість продукції частинами (шляхом нарахування амортизації).

Аудит основних засобів починається з перевірки ведення їх аналітичного обліку. Перевірку правильності його ведення можна здійснити вибірково чи суцільним способом. Аналітичний облік основних засобів ведеться за об'єктами основних засобів. Кожному об'єкту присвоюється інвентарний номер на весь термін його використання. На кожен інвентарний об'єкт або групу однотипних об'єктів заводяться інвентарні картки [2].

Аудитор починає з перевірки наявності і стану інвентарних карток в картотечі аналітичного обліку основних засобів і відповідності даних їх пооб'єктного аналітичного обліку даним синтетичного обліку. Для цього аудитор зіставляє дані опису інвентарних карток основних засобів з наявними в картотечі інвентарними картками. За відсутності карток на окремі об'єкти аудитор має запропонувати керівництву сільськогосподарського підприємства відновити аналітичний пооб'єктний облік основних засобів. Загальний підсумок залишків за всіма групами основних засобів зіставляється із залишком за рахунком 10 «Основні засоби». Залишки повинні бути однакові. Крім того, аудитор встановлює відповідність залишків у головній книзі із залишками у балансі.

Також аудитор перевіряє, чи всі об'єкти основних засобів закріплені за матеріально відповідальними особами.

Якісне та своєчасне проведення інвентаризації основних засобів — важливий момент організації аналітичного обліку. Тому аудитор уважно вивчає матеріали попередніх інвентаризацій (чи були виявлені помилки і яким чином вони виправлені), звертаючи особливу увагу на правильність відображення результатів у бухгалтерському обліку.

При інвентаризації основних засобів аудитор спостерігає за її проведенням, оцінює, наскільки правильну методику обрано, чи правильно здійснюється документальне оформлення та відображення її результатів у бухгалтерському обліку. Крім того, аудитор застосовує вибірккову перевірку записів у інвентаризаційних відомостях. Якщо для самостійного перерахунку окремих видів основних засобів будуть виявлені відхилення від наданих підприємством-клієнтом даних, то аудитор повідомляє (надсилає листа) про це керівника сільськогосподарського підприємства з пропозиціями щодо усунення виявлених помилок, недоліків.

Перевірка правильності нарахування зносу (амортизації) — наступний важливий етап контролю обліку основних засобів.

Перевіряючи правильність і своєчасність нарахування амортизації, аудитор має з'ясувати, якими методами користується бухгалтер при нарахуванні амортизації. Який саме метод застосовувати при нарахуванні амортизації підприємство обирає самостійно і це зазначається в його обліковій політиці. Відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби» амортизація основних засобів нараховується за одним із п'яти методів: 1) прямолінійним; 2) зменшенням залишкової вартості; 3) прискореного зменшення залишкової вартості; 4) кумулятивним; 5) виробничим [5].

Придбані (створені) основні засоби зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю згідно з П(С)БО 7 «Основні засоби».

Об'єкти основних засобів періодично підлягають індексації для відображення в обліку їх реальної вартості.

Спосіб одержання основних засобів сільськогосподарським підприємством — важливе питання, на якому аудитор також зосереджує свою увагу. Якщо основні засоби були придбані за рахунок кредиту банку, то, відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби», відсотки за кредитами на придбання (створення) основних засобів не включаються до їх первісної вартості, а входять до складу фінансових витрат звітного періоду; якщо основні засоби отримано безоплатно, то вони повинні бути оцінені за ринковою вартістю, а не залишковою [5].

Одним із важливих завдань перевірки стану основних засобів є перевірка їх вибуття внаслідок різних причин (продаж, передача за договором дарування стороннім особам, ліквідація при аваріях, списання внаслідок морального, фізичного зносу тощо). Метою перевірки операцій, пов'язаних з вибуттям основних засобів, є правильність оформлення, своєчасність відображення операцій на рахунках бухгалтерського обліку, визначення законності списання витрат, повнота оприбуткування цінностей, що надійшли від ліквідації та їх відображення в обліку.

Аналізуючи операції, пов'язані з орендою основних засобів, аудитор з'ясовує питання своєчасності та правильності проведення розрахунків за орендовані основні засоби, перевіряє точність відображення в обліку ПДВ, вияв-

ляє, чи не було фактів передачі в оренду основних засобів без відображення їх в обліку.

Таким чином, наприкінці перевірки аудитор, дотримуючись вимог П(С)БО 7 «Основні засоби», має впевнитися, що в Примітках до річної фінансової звітності в повному обсязі висвітлено наступну інформацію: наявність і рух основних засобів у звітному періоді; вартість (первісна чи переоцінена), за якою основні засоби відображені у балансі; переоцінка основних засобів, їх вибуття, сума амортизації, нарахована за рік тощо.

Важливу роль відіграє процес підготовки бухгалтерської інформації для аудиторської перевірки. Висуваються вимоги до самого процесу підготовки бухгалтерської інформації. До них відносяться:

- правила ведення бухгалтерського обліку: обов'язковість подвійного запису, ведення бухгалтерського обліку у національній валюті України, роздільне ведення бухгалтерського обліку поточних витрат на виробництво продукції і капітальних витрат, безперервність ведення бухгалтерського обліку, обов'язковість документального оформлення господарських операцій, обов'язковість систематизації та нагромадження інформації в облікових регістрах, оцінка майна і зобов'язань у грошовому вимірі, обов'язковість інвентаризації майна і зобов'язань;
- допущення відносно порядку ведення бухгалтерського обліку: майнової відособленості, безперервності діяльності, послідовності облікової політики, тимчасової визначеності фактів господарської діяльності;
- принципи бухгалтерського обліку: повнота відображення бухгалтерської інформації, своєчасність відбиття фактів господарської діяльності, обачність у визнанні таких фактів, пріоритет змісту перед формою, несуперечність даних аналітичного і синтетичного обліку, раціональність ведення бухгалтерського обліку.

Основним критерієм якості аудиту виступає довіра з боку користувачів до професійної думки аудитора, а критерієм якості бухгалтерського обліку — корисність бухгалтерської інформації для зацікавлених користувачів. Ступінь корисності бухгалтерської інформації залежить від ефективності системи внутрішнього контролю господарюючого суб'єкта, а ступінь довіри до професійної думки аудитора — від ефективності системи контролю якості аудиту.

Висновки. Якість аудиту основних засобів тісно взаємопов'язана з методикою аудиту. Аудитор повинен дотримуватись методики проведення аудиту основних засобів і нематеріальних активів, яка впливає на якість надання аудиторських послуг. Чим вище якість інформації, сформованої в системі бухгалтерського обліку, тим вище якість проведеного аудиту і впевненість користувача професійної думки аудитора в правильності прийняття і здійснення економічних рішень у майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Іванова Н. А. Організація і методика аудиту : [навч. посіб.] / Н. А. Іванова, О. В. Ролінський. — К. : Центр учбової літератури, 2008. — 216 с.
2. Кулаковська Л. П. Організація і методика аудиту : [підруч.] /

- Л. П. Кулаковська, Ю. В. Піча. — К. : Каравелла, 2009. — 544 с.
3. Максимова В. Ф. Критерії якості внутрішнього контролю // Підприємництво, господарство і право. — 2005. — №7. — С. 146-151.
4. Податковий Кодекс України від 2 грудня 2010 року №2755-VI. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби». [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>
6. Про аудиторську діяльність: Закон України від 29.05.1993 р. в редакції від 14.09.2006 р. № 140V. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>
7. Сиротюк Г. В. Аудит аграрних підприємств: організаційний і методичний аспекти / Г. В. Сиротюк // Аграрна економіка. — 2012. — Т. 5. — № 1-2. — С. 53-57.
8. Шкіря Н. Л. Аудит : [навч. посібн.] / Н. Л. Шкіря, Т. Г. Нікульнікова. — Львів : «Магнолія 2006», 2008. — 224 с.

УДК 333.42:631.1:631.5(251.1:477)

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ АГРОБІЗНЕСУ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР

Михаленко І.В. — к.с.-г.н.,

Базалій В.В. — д.с.-г.н., професор,

Лавериненко Ю.О. — д.с.-г.н., професор,

Коковіхін С.В. — д.с.-г.н., професор, Херсонський ДАУ

Постановка проблеми. Забезпечення населення Землі продуктами харчування є однією з глобальних проблем ХХІ століття. Слід зазначити, що на початку Нової ери населення Землі становило 250-300 млн і приріст населення був досить повільним. На початку ХХ століття населення земної кулі нараховувало 1,6 млрд. людей, у 2010 році – 7,0 млрд. У світовому масштабі сільське господарство вимушене збільшувати виробництво зерна – основного харчового продукту людини, концентрованого корму і головного джерела рослинних білків, вуглеводів і жирів. Наукові прогнози свідчать, про те що при істотному зростанні населення на Землі виробництво продовольчих товарів не буде співпадати з таким ростом, то при існуючій динаміці можливе переростання продовольчої проблеми в глибоку міжнародну кризу [1, 2].

На рис.1 показано, що виробництво зерна на душу населення зростало синхронно з приростом населення з 1960 по 1990 рік (рис. 1). Починаючи з 1990 року приріст забезпеченості зерном стабілізувався і практично знаходиться на одному рівні. Розрахунки показують, що за нинішніх темпів приросту населення, у подальшому, світове виробництво зерна на одну людину буде скорочуватись. Тому людство повинне знайти рішення проблеми, оскільки темпи приросту населення залишаються надто високими.